

RAJKO LOŽAR

1904—1985

Rajko Ložar je bil rojen v Ljubljani, 29. avgusta 1904. leta. Študiral je klasično arheologijo na novoustanovljeni Univerzi v Ljubljani pri dr. V. Moletu in dr. J. Mantuaniju, umetnostno zgodovino pri dr. I. Cankarju in filozofijo pri dr. F. Vebru. Triindvajsetleten je leta 1927 promoviral na Dunaju iz klasične arheologije in postal tako doktor filozofije.

V obdobju 1928—1940 je služboval v Narodnem muzeju v Ljubljani kot kustos — vodja oddelka predzgodovinske arheologije. V obdobju 1940—1945 je bil najprej vršilec dolžnosti, nato pa ravnatelj Etnografskega muzeja. Kot docent je predaval arheologijo na ljubljanski Univerzi, bil urednik Doma in sveta, Ilustracije in Etnologa ter znanstvene knjižnice Klas. Po drugi svetovni vojni je bil v obdobju 1956—1969 (do upokojitve) ravnatelj mestnega muzeja v Manitowocu v ZDA. Umrl je 4. januarja 1985 v Milwaukeeju v ZDA. Ložarjeva bibliografija šteje preko 265 enot in sicer s področja alpinizma, arheologije, arhitekture, narodopisja, umetnostne zgodovine, kritike in drugih obrobni področij. Čeprav po številu prevladujejo arheološki prispevki, je Ložarjevo delo z narodopisnimi prispevki zapisano tudi v zgodovini slovenske etnologije.

Najvažnejše in največkrat omenjano Ložarjevo delo na področju etnologije je *Narodopisje Slovencev*, v dveh delih. Prvi del je izšel leta 1944. Napol tiskani drugi del sta po Ložarjevem odhodu dokončala Ivan Grafenauer in Boris Orel.

Za Narodopisje je Ložar pripravil Predgovor in poglavja: Narodopisje, njegovo bistvo, naloge in pomen, Naselje in zemljišče, Kmečki dom in kmečka hiša, Pridobivanje hrane in gospodarstvo in Ljudska hrana.

Sledeč Ložarjevim teoretskim pogledom, je narodopisje veda, ki obravnava narod in tvorbe njegove kulture. Zato je njegovo bistvo odvisno od opredelitve pojma »narod«. Pri opredeljevanju tega pojma in pojmov kot so narodopisje, etnologija in etnografija, pa Ložar ni imel najbolj srečne roke. Dokaj sinkretistično je zbral v svoj teorem poglede različnih takratnih avtorjev, kot so: Veber, Spamer, Haberlandt, Geramb in drugi, ki sta jih etnološka teorija in praksa (zlasti povojna) v dobršni meri prerasli. Kljub temu ne moremo zanikati Ložarjevega pionirskega poizkusa teoretičnega opredeljevanja predmeta etnološke raziskave, v takrat komaj dobro razvijajoči se slovenski etnologiji.

Slovenskim etnologom so znani tudi drugi Ložarjevi etnološki prispevki v predvojnem Etnologu (med njimi npr. Mali kruhek in drugi podobnjaki na Slovenskem, v Etnologu X-XI, 1936), medtem ko njegovi članki, objavljeni po letu 1945, niso dostopni.